

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1690

Sectio III. De interpretatione Juramenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61641)

officio suo, & eodem non implorato, sed etiam subinde debere, si id expedire æquum videatur, prout sumitur ex *cit. c. nls. §. Sanè h. t.* Cum enim Iudex pro veritate eruenda modis omnibus laborare debeat, consequenter, si aliter veritas haberi non possit, & æquitas hoc permittat, potest etiam per iuramentum eam explorare.

Ad secundum quæstionem x. quod pars litigans ante conclusionem in causa possit, ac debeat petere delationem iuramenti suppletorii, etiam si terminus ad probandum præfixus jam elapsus sit, & nulli testes amplius produci possint, cum in iuramenti talis delatione non sit periculum subornationis, aut perjurii, sicuti posset esse in testium productione: postquam tamen in causa conclusum est, per quam partes omnibus ulterioribus probationibus renuntiant, & os quasi claudi sibi permittunt, nulla quidem à partibus peti potest iuramenti suppletorii delatio, potest tamen hoc Iudex, si æquitas postulare videatur, ex officio deferre etiam in instantia appellationis, quia in ordine ad Iudicem nunquam in causa concluditur.

§. V.

Quando, & in quibus causis Iudex possit ex officio à partibus exigere iuramentum de dicenda veritate?

In causis, in quibus periculum animæ aut peccati subest, potest Iudex ex officio suo, deficientibus aliis probationibus, si adsint præsumptiones aliquæ, exigere iuramentum de veritate dicenda à partibus, cogendo etiam eas, ad id cen-

suris Ecclesiasticis. Uti habetur in *c. Ead. teris 32. h. t.* cum Iudicis sit, inquirere & quantum potest, cogere ad veritatem dicendam.

SECTIO III.

De interpretatione iuramenti.

§. I.

Quomodo interpretandum sit iuramentum?

Quoad obligationem suam strictam iud interpretari oportet, quantum materia circa quam versatur, & ius pacti vel promissionis, cui adjectus promiserint, quia ubi de obligatione iuramenti stricta fieri debet interpretatio, iuxta *l. Quidquid 99. ff. de V. O.* Et cum non favor nec reverentia iuramenti tantam extensionem exigant, sanctius servanda si stricta illius sit interpretatio: Et hoc iuramentum generaliter editum ad servanda statuta v. g. extendi non potest, statuta illicita *c. Contingit 1. h. t. in c. Clericus 35. h. t.* neque ad servanda statuta usu non recepta, cum stricta iuramenti facti explicatio ad hæc talia se non extendat.

Debet tamen iuramentum præfixum circa materiam Iuris, vel circa eas, quæ concernunt, intelligi secundum ius communis dispositionem, & ad illud restringi, neque ultra extendi, *Gl. in c. Primum V. Declaramus h. t. in c. Ad nostram 21. h. t.* Cum intentio iurantis alia esse non potuerit, nisi iuris communis observatio.

§. II.

Alia quedam Regula traduntur
circa interpretationem Iu-
ramenti.

Generalis & optima regula est, quod
Iuramentum bonâ fide præstitum
interpretandum sit juxta intentionem ju-
rantis, & ad incognita juranti, vel de
quibus verò similiter non cogitavit, ne-
que sub Iuramenti obligatione in se sus-
cipere voluisset, extendendum non sit,
juxta *c. Veniens 16. junct. Gloss. V. Præ-
sumpsisset h. 1.* (Cum in tali casu defuerit
voluntas, se obligandi ad incognita, vel
tam ardua, quæ occasione Iurandi non
præbuerunt) quod ipsum etiam probat-
ur ex *c. Quintavallis 27. h. 1. & ex pe-
titione 31. Eodem.*

Soler quidem ordinariè etiam dici,
quod Iuramentum fortiat naturam &
conditiones actûs, cui adjungitur, &
juxta illas sit intelligendum, cum acces-
sorium sequatur naturam principalis juxta
reg. Jur. 4. 2. in 6. Et sumitur etiam ex
c. Quemadmodum. 25. h. 1. Sæpè tamen
non tam accessorium Iuramentum est
confirmans præcisè actum cui adjungit-
tur, sed per se stans, & principaliter ob-
ligationem inducens, quo in casu etiam
si promissio nulla sit, sua tamen Iura-
menti est obligatio, & consequenter
non induit naturam actûs, cui adjungit-
tur: nunquam tamen ita explicandum
est, ut cum alterius gravi præjudicio seu
incommodo obliget, ut colligitur ex *c.
27. h. 1.* quia tale Iuramentum est contra
justitiam jus alterius graviter lædens.

§. III.

De conditionibus, quæ ipso jure
tacitè insunt Iuramento, & plerumq;
subintelligenda sunt.

Quod Iuramento promissario tacitè
quædam conditiones generalales in-
sunt, secundum quas obligatio Iura-
menti attendenda est ex dictis jam patet,
& ex *c. Quemadmodum junct. Gloss. V.
Conditio*, ita tamen, ut tales conditiones,
quæ suapte naturâ tali Iuramento tacitè
insunt, etiam si exprimentur, non faciant
Iuramentum conditionatum, & particula
Si pro Quia accipiatur, prout etiam su-
mitur ex *c. Significasti 4. junct. Gloss. V.
Conditio de elect.* Tales conditiones
sunt primò, si potero, quia ad impos-
sibile nemo potest obligari. Secundò, si
licitè potero, quia Iuramentum non
est vinculum iniquitatis, & quod justè, ac
licitè fieri non potest, non dicitur ho-
mini possibile. *Can. faciat. 15. junct. Gloss.
V. Quod potest causa. 22. q. 2.* Tertio, si
Deo placuerit; quia Deo non placent,
nisi licita. Quarto, salvo jure, & aucto-
ritate Superioris, quæ in omni Iuramen-
to excepta videtur, cum subditus obliga-
re se non possit in præjudicium auctori-
tatis Superioris, quominus hic in mate-
ria sibi præjudicante Iuramentum irrita-
re possit. *c. Veniens 19. h. 1.* Quintò,
nisi is, in cujus gratiam vel utilitatem ju-
ratum est, obligationem remittat, quia
invito, & non acceptanti meam promif-
sionem, aut remittenti (saltem tacitè)
obligari non possum, si tamen principa-
liter tale Iuramentum promissorium non
sit factum Deo, quo in casu ex probabili
sententia homo, quamvis in gratiam
ipius

ipſius etiam factum ſit juramentum, non poteſt remittere hoc, cum non ſit ipſe, cui principaliter juramento promiſſum quid eſt, ſed DEUS, qui quamvis juramentum remittat, ſi principaliter homini illud factum ſit, & hic illud remittat, non remittit tamen ad remiſſionem hominis, ſi principaliter ſibi juramento promiſſum quid ſit. Sexto ſubintelligitur in quovis juramento, etiam hæc conditio, ſi res non fuerint notabiliter mutata, poteſt enim eſſe tanta mutatio, ut verifimile non ſit, voluiſſe ſub juramenti obligatione rem etiam taliter mutatam intelligere. Septimo, in reciproco pacto, aut contractu ea etiam conditio intelligitur, ſi pactis ſuis, & promiſſis alter ſteterit, ac fidem ſervaverit; neque enim fidem debeo illi, qui frangit fidem *c. Peruenit 3. h. t. & c. Sicut 29. Eodem.*

SECTIO IV.

An, & quâ ratione Juramentum habeat vim confirmandi pacta, & contractus?

§. I.

An juramentum habeat vim confirmandi contractus, qui, eo ſecluſo, ipſo jure ſunt irriti?

Non poteſt juramentum confirmare contractus jure naturæ irritos (quia verſantur tales contractus circa materiam illicitam jure naturæ) poteſt tamen confirmare eos contractus, qui jure Civili tantum ſunt irriti, aut reſcindi poſſunt, ut non tantum habeant obligationem ex religione, ſed etiam ex juſticia, ſi ſcilicet

nec ex parte contractus, nec ex parte perſonæ, cum qua contrahitur, aliâ turpitudine, nec principaliter turpitudine à jure poſitivo contractus talis ab hoc commune, quia & hic contractus contra bonos mores civiles. *c. Quamvis 18. c. Cum contingat 28. h. t. & c. Quamvis 2. in eodem in 6. & c. Quamvis 1. in 6. in 6. Ut ne ſcilicet in reſtaſiſta fruſtra ſit additum, Si ſine vi, aut metu juramentum tale ſit praſtitum, tamen enim dolo etiam extortum juramentum ex virtute religionis lapſum non eſt, ſi sine diſpendio ſalutis vari poteſt, conſequenter ex clauſula addita reſtaſiſta colligitur, aliunde etiam obligationem eſſe, ex juſticia ſcilicet, etiam confirmatur ex *Antheſi. Sacramenta puerum Cod. Si ad verum rationem.* Tales autem contractus, jure Civili ſunt irriti, per juramentum tamen confirmantur, ſunt plures, ſcilicet fundi dotalis, & donatio propter nuptias, contractus matrimonii, per re immobili, vel mobili, quæ ſervari poteſt; donatio inter viros & mulierem, & liberos non emancipatos, renuntiatio filii de non luctuſa do paterna hereditati; donatio excedens centum ſolidos, non facta in reſtaſiſta apud Iudicem; promiſſio tuendi certum heredem, aut non tuendi teſtamentum, quæ promiſſio habet occaſionem captandæ mortis; donatio omnium bonorum; mutatio familiaſ cum renuntiatione Senatû Conſulti Macedoniani; fidejuriſſio mulieris, cum renuntiatione Senatû Conſulti Velleiani; renuntiatio pacti tuendi exceptione non numerata per*